

Handläggare
Johan Kellokumpu
Telefon: 08-508 31 921

Till
Kulturnämnden
2020-08-25

Betänkandet Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar:

1. Kulturnämnden godkänner kulturförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Ärendet justeras omedelbart

Robert Olsson
Kulturdirektör

Patrik Liljegren
Biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 23 augusti 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att närmare analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Resultatet är betänkandet ”Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning” (SOU 2020:27). Utredningen föreslår att låta Institutet för språk och folkminnen ta över Länsstyrelsen i Stockholms ansvar som uppföljningsmyndighet. De föreslår också att minoritetspolitikens nuvarande tre delområden ska ersättas med fyra nationella delmål.

Kulturförvaltningen delar synen på vikten av att värna de nationella minoriteternas rättigheter och arbetar aktivt för att stödja och synliggöra deras kultur och språk. Förvaltningens verksamhet berörs inte direkt av förslaget att flytta ansvaret som uppföljningsmyndighet från Länsstyrelsen i Stockholm till Institutet för språk och folkminnen. Förvaltningen ser positivt på de nya delmålen och efterföljande strategisk uppföljning av minoritetspolitiken. Vidare välkomnar kulturförvaltningen mer

nationellt stöd och främjande insatser såsom vägledning, rådgivning och kunskapshöjande insatser.

Ärendet

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen, Rotel IX, ombetts att besvara remissen Betänkandet Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27). Remissen inkom 2 juli 2020 och remisstiden sträcker sig till 1 september 2020.

Bakgrund

Utgångspunkten för modern svensk minoritetspolitik är *Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (2009:724) som bland annat befäster att myndigheter ska främja, synliggöra och tillhandahålla relevant information på de nationella minoritetsspråken.

Regeringen beslutade den 23 augusti 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att närmare analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Utredningen har biträtts av en grupp av sakkunniga och experter samt en referensgrupp med sakkunniga från eller företrädare för de nationella minoriteterna och minoritetsspråksbärarna. Resultatet är betänkandet "Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning" (SOU 2020:27).

Sedan januari 2010 har Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget haft nationellt ansvar för samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. Utredningen har kunnat konstatera att arbetet med samordningen och uppföljningen av minoritetspolitiken har inneburit en rad utmaningar. De lyfter bland annat att uppföljningsmyndigheternas uppdrag är otydligt. Vidare är uppföljningsmyndigheternas mandat i förhållande till andra myndigheter svagt och arbetet har tenderat att bli kortsiktigt. Kommuner och regioner i förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt utvecklings- och pilotkommuner inom strategin för romsk inkludering som fått stöd av uppföljningsmyndigheterna har tagit viktiga steg framåt. I övriga kommuner har dock genomförandearbetet gått mycket långsamt och grundskyddet i minoritetslagen har fått begränsat genomslag. Det är även oklart för de nationella minoriteterna vad de kan förvänta sig av uppföljningsmyndigheterna.

Utredningens förslag

Utredningen har kommit fram till att samordnings- och uppföljningsuppdraget för samtliga minoriteter och minoritetsspråk behöver förtydligas och tillskjutas mer resurser. De föreslår att låta Institutet för språk och folkminnen ta över Länsstyrelsen i Stockholms ansvar som uppföljningsmyndighet. Genom att samla flera frågor som rör de nationella minoriteterna hos samma myndighet finns det bättre förutsättningar för regeringen att styra inriktningen på verksamheten och nyttja de samlade resurserna effektivt och ändamålsenligt. Det ger också goda förutsättningar att bygga sakkunskap inom minoritetspolitiken.

Minoritetspolitikens nuvarande tre delområden ska ersättas med fyra nationella delmål.

1. Frihet från diskriminering och annan negativ särbehandling: personer som tillhör en nationell minoritet ska i alla sammanhang kunna ge uttryck för sin kulturella identitet utan rädsla för att utsättas för diskriminering, hatbrott och andra former av negativ särbehandling.
2. Inflytande och delaktighet: de nationella minoriteterna ska ha förutsättningar och möjligheter att påverka det allmännas beslut i frågor som berör dem och att vara delaktiga på lika villkor som majoriteten i samhällslivet. Barn och unga som tillhör de nationella minoriteterna ska ha sådana möjligheter anpassade till sina förutsättningar.
3. Kulturell identitet: personer som tillhör de nationella minoriteterna ska ha möjlighet att tillägna sig, använda och utveckla sitt minoritetsspråk, bevara, utveckla och ha tillgång till sitt kulturarv samt i övrigt tillägna sig och utveckla sin kulturella identitet.
4. Levande minoritetsspråk: de nationella minoritetsspråken ska bevaras och utvecklas som levande språk i Sverige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturstrategiska staben inom kulturförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stockholms stad ingår i förvaltningsområdet för finska, meänkieli och samiska. Det innebär att staden bedriver ett särskilt arbete som främjar språken finska, meänkieli och samiska. Bland annat arbetar staden för att enskilda har rätt att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter med stadens verksamheter och staden verkar för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken. De nationella minoriteterna har rätt att vara delaktiga i stadens arbete med att värna de nationella minoriteternas

rättigheter. De har rätt att främja kulturen genom att till exempel söka kulturstöd.

De nationella minoriteternas rättigheter berör samtliga delar av kulturförvaltningens verksamheter såsom biblioteken, kulturstödet, kulturskolan, kulturevenemang och museerna. Av stadsbidraget till Stockholm för 2020 gällande uppbyggnad av förvaltningsområdet för finska, samiska och meänkieli är kulturförvaltningen fördelade 1 miljon kronor. Dessa medel syftar till merkostnader inom ramen för uppbyggnad av förvaltningsområdet och är fördelade inom förvaltningen:

Enheten för kulturstöd	450 tkr
Evenemangsavdelningen	75 tkr
Kulturskolan	125 tkr
Stadsbiblioteket	350 tkr
Totalt	1 000 tkr

Kulturförvaltningens stöd till det fria kulturlivet är öppna för samtliga minoriteter att söka och förvaltningen fördelar stöd till kulturprogram som stärker något av språken eller de sverigefinska, finskromska, samiska och tornedalska kulturuttrycken. Stödet till nationella minoriteterna utgör årligen ca 10 % av det totala kulturstödet. För ungas eget skapande finns möjlighet att söka kulturstöd för unga även för program på finska, samiska och meänkieli.

Kulturförvaltningen ingår i en samrådsgrupp inom staden med de nationella minoriteterna som stadsledningskontoret koordinerar. Förvaltningen delar synen på vikten av att värna de nationella minoriteternas rättigheter och arbetar aktivt för att stödja och synliggöra deras kultur och språk.

Förvaltningens verksamhet berörs inte direkt av förslaget att flytta ansvaret som uppföljningsmyndighet från Länsstyrelsen i Stockholm till Institutet för språk och folkminnen. Förvaltningen ser positivt på de föreslagna nya förtydligade delmålen och efterföljande strategisk uppföljning av minoritetspolitiken. Vidare välkomnar förvaltningen mer nationellt stöd och främjande insatser såsom vägledning, rådgivning och kunskapshöjande insatser. Särskilt interkommunal och interregional samverkan ser förvaltningen som givande. Den samordning som stadsledningskontoret i Stockholm ansvarar för har lyft arbetet inom hela staden vilket visar att samordning i dessa frågor är ett effektivt arbetssätt.